

SYSTEM OPIEKI SPOŁECZNEJ NAD OSOBAMI STARSZYM W POLSCE

Anna Toby
Kierownik PCPR w Tucholi

**„Nie można starości ani śmierci uniknąć.
Podobnie jak jesień może być najlepszą
i najpiękniejszą porą roku, tak i starość może
być najlepszym i najpiękniejszym okresem
życia, a to, co się w ciągu życia przeżyło,
daje poczucie rzetelnego dzieła”.**

Aleksander Kępiński

***Polska nie należy do państw o najwyższym
zaawansowaniu starości demograficznej, ale
jest krajem „starzejącym się” - jest to
konsekwencją wydłużania
się trwania życia, przy jednocześnie malejącym
współczynniku płodności.***

Prognoza liczebności

W połowie XX wieku średnia długość życia wynosiła 44 lata, natomiast w połowie XXI stulecia osiągnie 77 lat.

W 2000 roku na świecie żyło 600 milionów ludzi powyżej 60. roku życia, a w 2050 roku liczba ta wzrośnie do 2 miliardów.

***W najbliższych 20 latach, co piąty Polak będzie miał
nie mniej niż 60 lat.***

***Wraz ze wzrostem liczby osób starszych, rosnąć
będzie liczba osób chorych, niepełnosprawnych
i potrzebujących pomocy.***

***Opieka nad człowiekiem starym
i chorym, potrzebującym pomocy jest prawem
każdego człowieka i jednocześnie obowiązkiem
społeczeństwa.***

W Polsce nie ma wyodrębnionego systemu działań na rzecz osób starszych.

Opieka nad osobami starszymi sprawowana jest w ramach współdziałania 2 sektorów:

opieki zdrowotnej i pomocy społecznej,

a jej zasadniczym celem jest oprócz organizowania opieki , udzielanie wsparcia w sposób umożliwiający jak najdłuższe funkcjonowanie tych osób w środowisku lokalnym.

***Kierunki opieki sprawowane nad osobami starszymi
i przewlekle chorymi:***

**W ramach sektora opieki
zdrowotnej**

- ☐ ***Opieka instytucjonalna.***
- ☐ ***Opieka domowa.***

**W ramach sektora pomocy
społecznej**

- ☐ ***Opieka instytucjonalna.***
- ☐ ***Opieka półstacjonarna.***
- ☐ ***Opieka domowa.***

Opieka domowa

Realizowana w ramach systemu opieki zdrowotnej przez:

- ☐ *Pielęgniarkę środowiskowo-rodzinną pod nadzorem lekarza pierwszego kontaktu.*
- ☐ *Pielęgniarkę domową (w oparciu o kontrakt na pielęgniarską opiekę długoterminową).*
- ☐ *Wielodyscyplinarny zespół opieki długoterminowej.*

Realizowana w ramach pomocy społecznej przez:

- ☐ *Opiekunkę środowiskową (usługi opiekuńcze gospodarcze i pielęgnacja podstawowa) .*
- ☐ *Pielęgniarkę lub innego terapeutę (usługi opiekuńcze specjalistyczne).*
- ☐ *Realizowana jest na wniosek pracownika socjalnego.*

Opieka domowa

Realizowana w ramach systemu opieki zdrowotnej w:

- ☐ Oddziale szpitalnym dla przewlekłe chorych.
- ☐ Zakładzie opiekuńczo-leczniczym (ZOL).
- ☐ Zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym (ZPO).
- ☐ Hospicjum.

Realizowana w ramach pomocy społecznej w:

- ☐ Domu pomocy społecznej (DPS).
- ☐ Rodzinnym domu pomocy społecznej (RDPS).

Opieka półstacjonarna

Realizowana w ramach systemu opieki zdrowotnej w:

☐ *Dziennym oddziale chorób psychicznych.*

Realizowana w ramach pomocy społecznej w:

☐ *Dziennym Domu Pomocy Społecznej (DDPS)*
☐ *Ośrodkach Wsparcia dla Osób Starszych*
- Środowiskowych Domach Samopomocy (ŚDS),
-Klubach samopomocy
☐ *Warsztatach Terapii Zajęciowej*

***SYSTEM OPIEKI NAD OSOBAMI STARSZYM
I NIEPEŁNOSPRAWNYMI
W RAMACH SEKTORA POMOCY
SPOŁECZNEJ.***

**Zgodnie z założeniami ustawy
z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
(Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.)
pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach
zmierzających do zaspakajania potrzeb i umożliwia
im życie w warunkach odpowiadających godności
człowieka. Obowiązek zapewnienia opieki osobie
wymagającej pomocy z powodu wieku
lub niepełnosprawności spoczywa na rodzinie,
w dalszej kolejności na pomocy społecznej.**

***Placówki pomocy społecznej są zrejonizowane.
Bezpośrednimi organizatorami publicznej pomocy
społecznej są
miejskie i gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie,
oraz
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie***

Pomoc społeczna przyznawana jest osobom starszym w formie :

<i>Rodzaje zasiłków</i>	<i>Na co może być przeznaczony zasiłek</i>
<i>Zasiłek celowy, zasiłek celowy specjalny.</i>	☐ <i>Koszt zakupu leków, leczenia;</i> ☐ <i>Remont mieszkania;</i> ☐ <i>Kupno opału, odzieży, żywności;</i> ☐ <i>Sprawienie pogrzebu;</i> ☐ <i>Straty materialne w wyniku zdarzenia losowego .</i>
<i>Zasiłek okresowy, zasiłek okresowy specjalny .</i>	☐ <i>Długotrwała choroba;</i> ☐ <i>Niepełnosprawność;</i> ☐ <i>Możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego (np. ZUS, KRUS).</i>
<i>Zasiłek stały (w tym stały wyrównawczy).</i>	☐ <i>Całkowita niezdolność do pracy.</i>

Występuje również świadczenie w formie dodatku pielęgnacyjnego - przysługuje wszystkim osobom powyżej 75 roku życia (208,17 zł).

Pomoc społeczna przyznawana jest osobom starszym również w formie:

- ☐ *Pomocy rzeczowej (np. ubranie, sprzęt),***
- ☐ *Pomocy usługowej (usługi opiekuńcze i opiekuńcze specjalistyczne).***

Usługi opiekuńcze obejmują: zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych (sprząatanie, pranie, zakupy, sporządzanie posiłków), opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację, zapewnianie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są usługami dostosowanymi do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, które są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Usługi opiekuńcze są formą pomocy przyznawaną:

- ☐ Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona.**
- ☐ Osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina w tym małżonek, wstępni lub zstępni, nie mogą takiej pomocy zapewnić.**

Usługi opiekuńcze są świadczone w godz. od 7.00-21.00.

Maksymalny czas świadczeń tych usług wynosi 8 godzin dziennie, jednakże w przypadku osób samotnych, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, np. na stan zdrowia oraz osób wobec których została wydana decyzja administracyjna o skierowaniu do DPS i oczekują one na realizację decyzji, czas świadczenia usług może być wydłużony do 10 godzin dziennie.

Zakresem czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych nie jest objęcie towarzyszenie osobie objętej pomocą w godzinach nocnych.

***Osobom wymagającym opieki całodobowej,
zgodnie
z art. 54 ustawy o pomocy społecznej, przysługuje
prawo
do umieszczania w domu opieki społecznej.***

Szczegółowe warunki odpłatności za usługi opiekuńcze określa w drodze uchwały gmina.

Usługi te świadczone są nieodpłatnie jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej :

***634,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej
oraz 514,00 dla osoby w rodzinie,***

.

***Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi
opiekuńcze mogą być również świadczone
w ośrodkach wsparcia.***

Ośrodek wsparcia

***jest dzienną formą pomocy instytucjonalnej,
w ramach której świadczone są usługi
dostosowane do indywidualnych potrzeb osób
korzystających z pomocy, także żywieniowe.***

***Prowadzenie ośrodków wsparcia,
z wyłączeniem ośrodków wsparcia dla osób
z zaburzeniami psychicznymi,
jest zadaniem własnym gminy lub powiatu
finansowanym z ich budżetu.***

***Gmina lub powiat może zlecać prowadzenie takich
jednostek innym podmiotom, o których mowa w art.
25 ustawy o pomocy społecznej.***

***Dzienne usługi w ośrodkach wsparcia świadczone są
na podstawie:***

- ☐ ***art. 51 ustawy o pomocy społecznej***
- ☐ ***ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia
psychicznego (Dz.U. z 2011r., poz.1375) - w części
dotyczącej środowiskowych domów samopomocy***

Dzienne ośrodki wsparcia:

w placówkach tego rodzaju udziela się pomocy seniorom, którzy nie wymagają opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebują asysty w codziennym funkcjonowaniu.

Placówki oferują opiekę w ciągu dnia, w tym posiłki, rehabilitację, zajęcia kulturalno-oświatowe, terapię zajęciową grupową i indywidualną dla podtrzymywania kondycji psychofizycznej, psychoterapię i wspólne z innymi osobami starszymi spędzanie wolnego czasu.

Wszystkie zajęcia odbywają się pod opieką doświadczonych specjalistów - pracowników socjalnych, terapeutów zajęciowych, fizykoterapeutów.

Formy ośrodków wsparcia dla osób starszych:

- ☐ ***Dzienny Dom Pomocy Społecznej***
- ☐ ***Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi:***
 - ***Środowiskowy Dom Samopomocy,***
 - ***Klub samopomocy***

W ośrodku wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu.

Okres korzystania z miejsca całodobowego pobytu w środowiskowym domu samopomocy nie może być jednorazowo dłuższy niż 3 miesiące, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy w uzasadnionych przypadkach, przy czym maksymalny okres pobytu całodobowego osoby w roku kalendarzowym nie może być dłuższy niż 8 miesięcy.

Środowiskowy dom samopomocy

***świadczy usługi w ramach indywidualnych
lub zespołowych treningów samoobsługi
i treningów umiejętności społecznych,
polegających na nauce, rozwijaniu
lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie
czynności dnia codziennego
i funkcjonowania w życiu społecznym.***

Tworzenie i finansowanie takich jednostek jest zadaniem administracji rządowej zlecone do realizacji gminie lub powiatowi. Środki na bieżącą działalność tych jednostek planują w swoich budżetach wojewodowie. Poziom finansowania tych jednostek w poszczególnych województwach jest bardzo zróżnicowany i waha się obecnie od 700 zł do 1400 zł na jednego uczestnika miesięcznie.

***ŚRODOWISKOWY DOM
SAMOPOMOCY „PRZYSTAŃ”
W TUCHOLI***

***Pomoc świadczona w tym ośrodku wsparcia dziennego
ma na celu utrzymanie osoby
w jej naturalnym środowisku
i przeciwdziałanie instytucjonalizacji,
tj. umieszczaniu osoby z zaburzeniami psychicznymi
w placówce całodobowej opieki.***

Odpłatność

Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi, ustala się w wysokości 5 % kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 250 % odpowiedniego kryterium dochodowego

***(kryterium dla osoby samotnie gospodarującej -634 zł,
kryterium dla osoby w rodzinie - 514 zł).***

Kluby samopomocy

***Zakres usług świadczonych
w klubach samopomocy
ustala właściwy organ jednostki samorządu
terytorialnego prowadzącej klub samopomocy
w uzgodnieniu z wojewodą.***

***Korzystanie z usług klubów samopomocy dla osób
z zaburzeniami psychicznymi jest nieodpłatne.***

DZIENNE DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Z usług w DDPS mogą korzystać osoby, które ze względu na wiek, stan zdrowia, sytuację życiową, warunki rodzinne, mieszkaniowe, materialne, bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego wymagają pomocy osób trzecich.

Usługi przyznawane są na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego, zawierającego informacje dotyczące sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, mieszkaniowej i dochodowej osoby ubiegającej się o tę formę pomocy. W ustalonym terminie pracownik socjalny z danego ośrodka przeprowadza z klientem wywiad środowiskowy w jego miejscu zamieszkania. Dyrektor ośrodka pomocy społecznej wydaje decyzję przyznającą klientowi świadczenia w DDPS.

Pracownik socjalny powiadamia klienta o dacie rozpoczęcia świadczeń.

ODPŁATNOŚĆ ZA POBYT

Pobyt w dziennym domu jest odpłatny.

***Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności są określone w uchwałach gmin.
Odpłatność uzależniona jest od dochodów klienta prowadzącego samodzielne gospodarstwo domowe lub klienta pozostającego we wspólnym gospodarstwie w rodzinie.***

Mieszkanie chronione

(Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. 2012 poz. 305).

***Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową,
wiek, niepełnosprawność lub chorobę
potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym
życiu,
ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez
jednostkę całodobowej opieki,
może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.***

***Mieszkanie chronione
jest formą pomocy społecznej
przygotowującą osoby tam przebywające, pod
opieką specjalistów, do prowadzenia
samodzielnego życia
lub zastępującą pobyt w placówce
zapewniającej
całodobową opiekę.***

Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego.

OPIEKA INSTYTUCJONALNA W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ

***W przypadku braku możliwości świadczenia usług
opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
albo w placówkach dziennych osoba wymagająca
pomocy może korzystać z usług opiekuńczych
i bytowych w formie***

***domu pomocy społecznej lub rodzinnego
domu pomocy.***

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

Akty Prawne

- ***Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182),***
- ***Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r. Poz. 964),***
- ***Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej,***
- ***Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego w części dotyczącej domów pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.***

***Domy pomocy społecznej
sprawują całodobową opiekę
nad osobami, które z powodu wieku, choroby
lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie
funkcjonować w codziennym życiu.***

***Zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej,
osobę wymagającą przyznania pomocy
w formie pobytu
w domu pomocy społecznej
kieruje się do placówki odpowiedniego typu,
umiejscowionej najbliżej miejsca zamieszkania
po uzyskaniu zgody osoby kierowanej
lub jej przedstawiciela ustawowego.***

***Obecnie zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.
o pomocy społecznej domy pomocy społecznej dzielą
się na domy dla:***

- ☐ ***Osób w podeszłym wieku.***
- ☐ ***Osób przewlekłe somatycznie chorych.***
- ☐ ***Osób przewlekłe psychicznie chorych.***
- ☐ ***Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.***
- ☐ ***Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.***
- ☐ ***Osób niepełnosprawnych fizycznie.***
- ☐ ***Osób uzależnionych od alkoholu.***

Zezwolenie na prowadzenie domu pomocy społecznej

Dom pomocy społecznej musi posiadać zezwolenie wojewody właściwego ze względu na położenie domu i musi być wpisany do rejestru, który corocznie ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Aby uzyskać zezwolenie dom pomocy społecznej musi spełniać standard usług, który został określony w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej

Standardy obowiązujące w domach pomocy społecznej

Standardem w domach pomocy społecznej objęte są usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające.

Standard zróżnicowany jest w zależności od typu domu, obejmuje także zatrudnienie odpowiedniej ilości pracowników socjalnych, zapewnienie kontaktu z psychologiem, a domach dla osób przewlekle psychicznie chorych również z psychiatrą, oraz odpowiedni wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno - opiekuńczego.

ODPŁATNOŚĆ

Pobyt w domu opieki społecznej jest odpłatny!

***Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są -
w kolejności:***

I. Mieszkaniec domu.

II. Małżonek (zstępni przed wstępnymi).

III. Gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

I. Mieszkaniec DPS - nie więcej niż 70 proc. dochodu

Nieprawdą jest, że osoba ubiegająca się o przyjęcie musi mieć określony wysoki dochód. Jeżeli dochód ubiegającej się osoby nie jest wystarczający do pokrycia opłaty za pobyt w domu, wówczas badana jest sytuacja finansowa członków jej najbliższej rodziny.

II. Małżonek, zstępni przed wstępnymi

Jeżeli małżonek nie żyje, do ponoszenia opłat zobowiązane są dzieci. Ze względu na dobry status materialny dzieci mogą dofinansować dobrowolnie różnicę do pełnej odpłatności

Ze względu na niskie dochody w rodzinie można zwolnić z opłat za pobyt w DPS częściowo lub całkowicie jeśli: wnoszą opłaty za pobyt innych członków rodziny w DPS, ośrodka wsparcia lub innej placówce, występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych, małżonkowie, zstępni, wstępni, utrzymujący się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia, osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko.

III.Gmina

Do wnoszenia opłaty zobowiązana jest gmina, z której dana osoba została skierowana do domu pomocy społecznej -w wysokości stanowiącej różnicę między średnim kosztem utrzymania w DPS a opłatami wnoszonymi przez zobligowane osoby (małżonek, zstępni, wstępni).

Należy jednak podkreślić, że zobligowane osoby: małżonek, wstępni przed zstępnymi i gmina nie mają obowiązku opłaty, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Miesięczną opłatę ustala się na podstawie przedłożonych zaświadczeń o dochodach osoby kierowanej tj. odcinka renty, emerytury, decyzji przyznającej zasiłek stały.

RODZINNY DOM POMOCY

to szczególna forma usługi opiekuńczej dla osób wymagających stałej opieki.

Placówki takie, organizowane na wzór rodzinnych domów dziecka, działają już w kilku miastach.

Wprowadzanie tej formy pomocy związane jest z poszukiwaniem sposobów na zaspokojenie ciągle rosnących potrzeb na usługi opiekuńcze w stosunku do osób starszych i niepełnych, co związane jest z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa, a także z coraz większym zrozumieniem wartości związanych z jak najdłuższym przebywaniem osób w podeszłym wieku w środowisku rodzinno-domowym.

Zadaniem tych domów jest zapewnienie całodobowych usług opiekuńczo-bytowych dla nie mniej niż 3 osób i nie więcej niż 8 osób, które z powodu wieku wymagają wsparcia w tej formie. Stwarza to możliwość rozszerzenia przez gminy oferty usług opiekuńczych nie tylko w oparciu o prowadzone przez nie bezpośrednio tradycyjne domy pomocy społecznej.

Osoby, rodziny, które zdecydują się stworzyć taki dom, muszą zapewnić podopiecznym godne warunki oraz całodobową opiekę. Sposób świadczenia usług opiekuńczych i bytowych powinien uwzględniać stan zdrowia, sprawność fizyczną i intelektualną seniora, a także jego indywidualne potrzeby.

PODSTAWY PRAWNE DZIAŁANIA RDP

- ***Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182)***
- ***Art. 52 ust. 1 ustawy: w przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, osoba wymagająca z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie rodzinnego domu pomocy.***
- ***Art. 52 ust.2 ustawy: rodzinny dom pomocy stanowi formę usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub organizację pożytku publicznego w jej miejscu zamieszkania dla nie mniej niż 3 i nie więcej niż 8 osób wymagających z powodu wieku wsparcia w tej formie.***

- ***Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31.05.2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz.U. 2012 poz. 719),***
- ***W rozporządzeniu tym określone zostały standardy, rodzaj i zakres usług bytowych i opiekuńczych oraz warunki kierowania do takiego domu pomocy, a także zasady odpłatności za pobyt w tym domu oraz zasady nadzoru nad takimi placówkami.***

Rodzina podpisuje porozumienie na prowadzenie rodzinnego domu pomocy z gminą właściwą ze względu na miejsce utworzenia domu, na mocy którego określone zostają obowiązki obu stron.

KIEROWANIE OSÓB DO RDP

- 1. Do rodzinnego domu pomocy kieruje się osobę wymagającą całodobowych usług bytowych i opiekuńczych na jej wniosek lub za jej zgodą (lub na wniosek opiekuna prawnego).**
- 2. Skierowanie następuje na pobyt stały lub okresowy.**
- 3. Decyzję w sprawie skierowania do rodzinnego domu pomocy wydaje dyrektor ośrodka pomocy społecznej na podstawie:**
 - Rodzinnego wywiadu środowiskowego.**
 - Zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w rodzinnym domu pomocy.**
 - Dowodu otrzymywania emerytury, renty lub zasiłku stałego.**

ZASADY OPŁATNOŚCI W RDP

Przy ustalaniu odpłatności od osoby przebywającej w rodzinnym domu pomocy stosuje się odpowiednio art. 61 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który określa, że zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt są w kolejności:

- **Mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu.**
- **Małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 uops.**
- **Gmina, z której osoba została skierowana do rodzinnego domu pomocy -
w wysokości różnicy między kosztem utrzymania w domu (zgodnie z umową pomiędzy MOPS a RDP), a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca domu pomocy społecznej oraz małżonka, zstępnych przed wstępnymi.**

NADZÓR NAD RDP

Właściwy ośrodek pomocy społecznej ze względu na miejsce utworzenia rodzinnego domu pomocy dokonuje kontroli prawidłowości wykonywania powierzonych usług.

Kontrole są, przeprowadzane co najmniej raz na kwartał i dotyczą w szczególności:

- **Zakresu i sposobu świadczenia usług opiekuńczych i bytowych,**
- **Przestrzegania praw mieszkańców Rodzinnego Domu w tym w szczególności prawa do godności, intymności i poczucia bezpieczeństwa, oraz zapewnienia dostępności do informacji o tych prawach,**
- **Współdziałania osoby prowadzącej Rodzinny Dom z mieszkańcem i jego rodziną lub opiekunem prawnym,**
- **Gospodarowania przekazanymi funduszami,**
- **Merytorycznego prowadzenia domu,**
- **Załatwiania skarg i wniosków.**

WARUNKI JAKIE NALEŻY SPEŁNIĆ, ABY PROWADZIĆ RDP

- ***Pokoje mieszkalne w budynkach wielokondygnacyjnych bez wind muszą być usytuowane na parterze,***
- ***Budynek mieszkalny i jego otoczenie musi być pozbawiony barier architektonicznych,***
- ***Pokoje nie mogą być zamieszkanie więcej niż przez dwie osoby, przy czym pokój jednoosobowy nie może być mniejszy niż 12 m kw., a w pokoju dwuosobowym powierzchnia przypadająca na jedną osobę nie może być mniejsza niż 8 m kw.***

- ***Pokoje mieszkalne muszą być wyposażone w łóżko lub tapczan, szafę, stół, krzesła i szafki nocne dla każdej osoby,***
- ***Musi znajdować się pokój dziennego pobytu, kuchnia dostępna dla wszystkich mieszkańców oraz pomieszczenia pomocnicze do prania i suszenia,***
- ***Dom taki musi być wyposażony w jedną łazienkę dla nie więcej niż pięciu osób i jedną toaletę dla nie więcej niż czterech osób, w których powinny znajdować się uchwyty ułatwiające korzystanie z tych pomieszczeń.***

W ZAKRESIE USŁUG BYTOWYCH DOTYCZĄCYCH WYŻYWIENIA ZAPEWNIĆ TRZEBA

- **Wyżywienie musi być zgodne z zaleceniami lekarskimi, z co najmniej trzema posiłkami dziennie,**
- **Zapewniona dostępność do drobnych posiłków i napojów między posiłkami, jak również możliwość spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym, a w razie potrzeby karmienie,**
- **Przerwa między posiłkami nie krótsza niż 4 godziny, przy czym ostatni posiłek nie wcześniej niż o godz. 18.00.**

W ZAKRESIE USŁUG BYTOWYCH DOTYCZĄCYCH UTRZYMANIA CZYSTOŚCI

- *Muszą być zapewnione środki higieny osobistej, środki czystości, przybory toaletowe i inne przedmioty niezbędne do higieny osobistej,*
- *Sprzątanie pomieszczeń w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz dziennie.*

Całodobowe usługi opiekuńcze w rodzinnych domach pomocy obejmują:

- ***Udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach,***
- ***Udzielanie niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych,***
- ***Usługi pielęgnacyjne oraz pielęgnację podczas choroby,***
- ***Dbanie o wygląd zewnętrzny swoich mieszkańców poprzez organizowanie im np. usług fryzjerskich i kosmetycznych.***

- ***Opiekę higieniczną pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych i przy zakupie niezbędnych leków zaleconych przez lekarza,***
- ***Współpracę ze środowiskiem lokalnym i tworzenie możliwości poszerzania przyjaźni i znajomości,***
- ***Pomoc przy zakupie odzieży i obuwia oraz niezbędnych artykułów osobistego użytku,***
- ***Przygotowywanie powrotów osób do środowiska zamieszkania,***
- ***Organizowanie przejścia osób do domów pomocy społecznej.***

Starzenie się zależy od sposobu i warunków życia.

Na długość życia istotny wpływ ma **dobra jakość życia** czyli samopoczucie psychiczne i fizyczne, byt materialny, warunki pracy i rekreacji, możliwości rozwoju osobistego, jakość stosunków z najbliższym otoczeniem, podmiotowe traktowanie, możliwość realizacji dążeń i pragnień.

Coraz częściej „Filozofią życia” ludzi starszych jest bycie aktywnym społecznie, zawodowo, zainteresowanie życiem, pomimo zmian biologicznych i procesu starzenia.

Na jakość życia seniora największy wpływ ma dobry stan zdrowia. Warunkuje on przystosowanie do życia w okresie starości, aktywność, bystrość umysłu. Zdrowy człowiek jest szczery w stosunkach z ludźmi, odprężony i zadowolony z biegu swego życia.

***Konieczna jest promocja pozytywnego
i aktywnego obrazu osób starszych.***

**Na szczególną uwagę zasługują funkcjonujące prawie
w każdym mieście Uniwersytety Trzeciego Wieku,
które przeżywają prawdziwy renesans.
Ponadto Kluby seniora i wiele innych organizacji
o charakterze masowym,
stanowiące pozarządowy sektor.**

Inne formy aktywności seniorów to:

gimnastyka, sport, zajęcia plastyczne (malowanie, rzeźba, ceramika), przygotowywanie posiłków na uroczystości, dekoracja wnętrz, krawiectwo, hafciarstwo, szydełkowanie, tkactwo, wikliniarstwo, pielęgnowanie kwiatków, muzykoterapia, śpiewanie piosenek, granie na instrumentach a także zabawy taneczne, wieczorki, pisanie wierszy, pamiętników, organizowanie spotkań z pisarzami i poetami, zbieranie monet czy staroci, pielęgnowanie zieleni w domu i poza domem, pomoc przy pracach polowych, kontakty ze środowiskiem i udział w uroczystościach religijnych.

NOWA FORMA GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZE

Gospodarstwa opiekuńcze mogą zaoferować nową formę rehabilitacji i integracji poprzez udział w wykonywaniu prostych czynności przy opiece nad zwierzętami, uprawie ogródka, wspólnego wykonywania prac ręcznych itp.

Pomysł utworzenia gospodarstw opiekuńczych na bazie już istniejących gospodarstw agroturystycznych jest szansą połączenia infrastruktury, mieszkalnictwa, rynku pracy, zdrowia, edukacji, pracy socjalnej.

Gospodarstwo opiekuńcze może być jednym z punktów przeorganizowania dostępnych zasobów ludzkich oraz zadań stosownie do wyzwań związanych z postępującym procesem starzenia się populacji i wydłużania wieku emerytalnego.

Gospodarstwa opiekuńcze mogą być tańszą formą świadczenia usług opiekuńczych w stosunku do pomocy instytucjonalnej, podtrzymaniem osób starszych w aktywności i zmniejszeniem kolejek na oczekiwanie osób starszych na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Gospodarstwa opiekuńcze nie muszą być przeznaczone tylko dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Mogą być także formą wsparcia dla pieczy zastępczej.

Modele gospodarstw opiekuńczych:

***1. Dzieci i młodzież, w tym młodociane matki
z małoletnimi dziećmi***

(pobyty całodobowe krótko i długoterminowe)

2. Osoby starsze wymagające wsparcia

(pobyty całodobowe krótko i długoterminowe)

3. Osoby starsze i niepełnosprawne

(pobyty dzienne krótko i długoterminowe)

4. Osoby starsze aktywne fizycznie

(nieaktywne zawodowo)

**GOSPODARSTWO OPIEKUŃCZE DLA
dzieci i młodzieży, w tym młodocianych matek
z małoletnimi dziećmi
(pobyty całodobowe krótko i długoterminowe)**

Może być prowadzone w formie:

➤ RODZINNEGO DOMU DZIECKA

➤ RODZINY ZASTĘPCZEJ

Rodzinny Dom Dziecka

***jest placówką sprawującą opiekę nad dziećmi
pozbawionymi właściwej pieczy ze strony rodzin
naturalnych.***

***Placówkę taką powołują specjalną uchwałą lokalne
władze, w odpowiedzi na realne potrzeby występujące
w tym względzie na danym terenie.***

***Osoby chcące utworzyć Rodzinny Dom Dziecka
powinny:***

- uzyskać od władz samorządowych za pośrednictwem PCPR zapewnienie o zasadności podjęcia szkolenia w tym celu,***
 - posiadać odpowiednie warunki mieszkaniowe***
- (dom powinien być wykończony), które pozwolą na przyjęcie czworga do ośmiorga dzieci, a w przypadku rodzeństwa liczba ta może być większa.***

- osoba, która zostanie mianowana dyrektorem Rodzinnego Domu Dziecka, musi posiadać co najmniej średnie wykształcenie. Wiąże się to z koniecznością prowadzenia dokumentacji i tworzenia indywidualnych planów pracy z dziećmi. Dyrektor pełni jednocześnie funkcję wychowawcy. W tym zakresie dyrektor podlega kontroli ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi i Urzędu Wojewódzkiego,

- preferuje się małżeństwa posiadające doświadczenie rodzicielskie, kandydaci na opiekunów w ramach Rodzinnego Domu Dziecka muszą pamiętać, że opieka zastępcza nie może wpływać destrukcyjnie na strukturę i więzi emocjonalne w ich rodzinie biologicznej.

Finansowanie:

- władze samorządowe mają obowiązek wyposażenia powołanej przez siebie placówki w środki trwałe typu: łóżka, biurka, pościel, fotelik samochodowy, itp. – gdy dziecko trafi do domu rodzinnego opiekunowie występują do PCPR z wnioskiem o dofinansowanie zakupu odpowiedniego sprzętu, odpowiednio ten fakt uzasadniając,

-osoba, która zostaje mianowana dyrektorem Rodzinnego Domu Dziecka jest zatrudniona na umowę o pracę i ma opłacane wszystkie składki ubezpieczeniowe – średnie wynagrodzenie 2500 -3000 zł w zależności od ustaleń z władzami samorządowymi,

- na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania – w powiecie tucholskim jest to świadczenie nie niższe niż 1000 zł ,

O czym należy pamiętać?

Nie należy nadmiernie optymistycznie oceniać możliwości własnej rodziny w konfrontacji z problemami, jakie niesie sprawowanie opieki zastępczej nad obcymi, ukształtowanymi w zupełnie odmiennym, najczęściej niekorzystnym środowisku dziećmi.

***Prowadzone gospodarstwo opiekuńcze
w formie RODZINY ZASTĘPCZEJ***

Rodzina zastępcza to jedna z form opieki nad dziećmi, nie mającymi opieki rodziców.

W rodzinach takich umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich, albo też władza ta została im czasowo ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na mocy postanowienia sądu rodzinnego.

Aby stać się rodziną zastępczą, kandydaci muszą przejść odpowiednie szkolenie i otrzymać zaświadczenie o uzyskaniu kompetencji, w tym zakresie.

Rodziny zastępcze dzielą się na:

-spokrewnione z dzieckiem,

-niezawodowe,

***-Zawodowe, w tym : zawodowe specjalistyczne
i zawodowe pełniące funkcje pogotowia
rodzinnego.***

Forma finansowania rodziny zastępczej :

- pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej,***
- jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjmowanym do rodziny dzieckiem,***
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,***
- pomoc pieniężna na zagospodarowanie,***
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,***
- pomoc pieniężna lub rzeczowa na wypadek zdarzenia losowego.***

***Gospodarstwa opiekuńcze dla osób
starszych***

**GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZE DLA OSÓB STARSZYCH
MOGĄ FUNKCJONOWAĆ NA ZASADACH RODZINNEGO
DOMU POMOCY, KTÓRY SZCZEGÓŁOWO ZOSTAŁ
OMÓWIONY W POPRZEDNICH SLAJDACH
PREZENTACJI.**

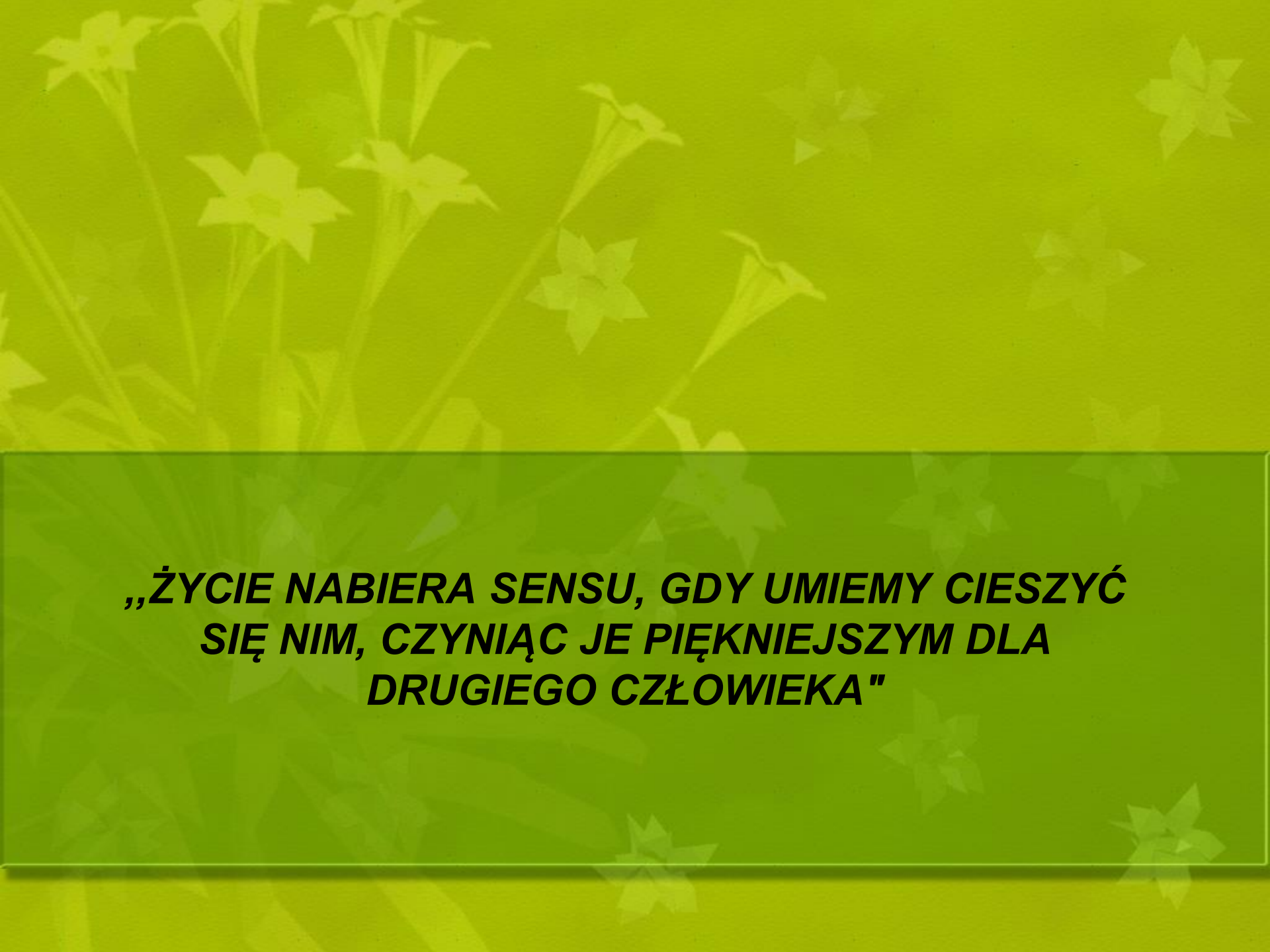
**ZASADY KIEROWANIA I ODPŁATNOŚCI ZA POBYT
W GOSPODARSTWIE OPIEKUŃCZYM W FORMIE
RODZINNEGO DOMU POMOCY SĄ TAKIE SAME
JAK OMAWIANE BYŁY WCZEŚNIEJ ODNOŚNIE
KIEROWANIA I POBYTU W DOMU POMOCY
SPOŁECZNEJ I RODZINNYM DOMU POMOCY ,
TYLE ŻE KOSZT POBYTU PRZEWAŻNIE JEST
TROCHĘ NIŻSZY.**

Idea tworzenia gospodarstw opiekuńczych w formie rodzinnego domu pomocy w przeciwieństwie do dużych dps-ów może wyjść naprzeciw oczekiwaniom ludzi starszych, którzy pragną ciepła, zainteresowania swoją osobą i bliskością z innymi. Mniejsza liczba mieszkańców zapewnia mniejszą anonimowość, a tym samym większą indywidualizację świadczeń. Ponadto istotnie ważna jest możliwość adaptacji osoby starszej w nowej rodzinie, co może zwiększać poczucie bezpieczeństwa, sensu egzystencji, a także niwelować poczucie odrzucenia.

Obecnie poszukujemy możliwości działania prawnego dla gospodarstw opiekuńczych świadczących opiekę dzienną dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Dążymy w kierunku tego, aby w gospodarstwach mogły być świadczone niektóre usługi opiekuńcze oraz aby mogły one funkcjonować jako ośrodki wsparcia w formie klubów samopomocy.

Wraz z Regionalnym Centrum Rozwoju Społecznego w Toruniu, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie przy wsparciu lokalnych władarzy i kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej piszemy duży projekt, aby już w przyszłym roku gospodarstwa mogły dostać wsparcie i świadczyć usługi dzienne na co dzień.

***„ŻYCIE NABIERA SENSU, GDY UMIEMY CIESZYĆ
SIĘ NIM, CZYNIĄC JE PIĘKNIEJSZYM DLA
DRUGIEGO CZŁOWIEKA”***